

Regeringens proposition

1984/85: 66

om godkännande av ändring i EFTA-konventionen;

beslutad den 25 oktober 1984.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

INGVAR CARLSSON

MATS HELLSTRÖM

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner en ändring av bilaga G till EFTA-konventionen. Ändringen innebär att Portugal dels kan få tillämpa en förlängd tullavveckling för vissa varor, dels ges utvidgad möjlighet att införa, höja eller återinföra importtullar för vissa livsmedelsindustriprodukter.

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1984-10-25

Närvarande: statsrådet I. Carlsson, ordförande, och statsråden Lundkvist, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Peterson, Boström, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, Holmberg, Hellström, Thunborg

Föredragande: statsrådet Hellström

Proposition om godkännande av ändring i EFTA-konventionen

1 Inledning

Portugal, som är medlem i Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA), ansökte i mars 1977 om medlemskap i de Europeiska gemenskaperna (EG). Förhandlingarna om villkoren för anslutningen har pågått sedan dess och är nu inne i sitt slutskede.

2 Bakgrund m.m.

När EFTA bildades år 1960 medgavs Portugal en särställning i fråga om importtullar för vissa varor. Bestämmelser om detta togs in i bilaga G till EFTA-konventionen. Enligt moment 4 i bilagan tillämpar Portugal för flertalet varuslag som tillverkas i Portugal en långsammare tullavveckling än den normala i EFTA. Tullavvecklingen skulle enligt de ursprungliga bestämmelserna vara helt genomförd den 1 januari 1980. Enligt moment 6 i bilagan hade Portugal dessutom före den 1 juli 1972 möjlighet att under vissa förutsättningar införa nya eller höjda tullar för att skydda nystartad industri (s.k. uppfostringstullar). Även dessa tullar skulle vara avskaffade före den 1 januari 1980.

Portugal har under årens lopp begärt och också medgivits utökat tullskydd för sin industri. Sålunda senarelades genom ett beslut av EFTALänderna vid ett ministermöte i november 1975 slutdatum för tullavvecklingen från den 1 januari 1980 till den 1 januari 1985. Syftet med ändringen var att skydda nystartad industri i Portugal. Beslutet hade formen av ett tillägg till bilaga G, moment 6 bis. Detta beslut ratificerades för svensk del sedan riksdagen godkänt ändringen (prop. 1975/76: 115, UU 11, rskr 206). Ändringen trädde i kraft den 31 augusti 1976. Vidare bemyndigades EF-

TA:s råd genom ett beslut i december 1976 att tillåta Portugal att på begäran och enligt de villkor som rådet fastställde införa, höja eller återinföra tullar på högst 20% för vissa andra varuslag. Tullhöjningarna avsåg till övervägande del sådana varuslag som tillverkades av redan etablerade industrier i Portugal. En lista över aktuella varor, vilken upptog högsta tillåtna tullsats för varje varuslag liksom det tidschema för tullavtrappningen som skulle gälla, fastställdes av rådet när beslutet trätt i kraft. Detta beslut har formen av ett tillägg till bilaga G, moment 6 ter. Sverige ratificerade detta beslut sedan riksdagen godkänt ändringen (prop. 1976/77: 120, UU 18, rskr 270). Ändringen trädde i kraft den 2 maj 1978. Slutligen bemyndigades EFTA-rådet genom ett beslut i juli 1982 att göra ändringar i den aktuella varulistan. Detta beslut, som också har formen av en ändring av bilaga G, moment 6 ter, ratificerades för svenskt vidkommande sedan riksdagen godkänt ändringen (prop. 1982/83: 71, UU 13, rskr 126). Ändringen trädde i kraft den 23 december 1982.

3 Begäran från Portugal om fortsatta tullförmåner

Som ett led i anpassningen av den portugisiska industrin till ett kommande medlemskap i EG begärde Portugal i mars 1984 hos EFTA att bl.a. få senarelägga tullavvecklingen t. o. m. den 31 december 1985 för vissa varuslag och t. o. m. den 31 december 1992 för andra samt att införa eller höja importtullar för vissa livsmedelsindustriprodukter. Tullarna gäller varor av vital betydelse för Portugals ekonomi.

EFTA:s råd beslöt den 29 juni 1984 om de ändringar i EFTA-konventionen, bilaga G, som formellt krävs för att EFTA-länderna skall kunna tillmötesgå de portugisiska önskemålen. Besluten föregriper dock inte det slutliga ställningstagandet i sak. Önskemålen diskuteras fortfarande.

EFTA-rådets beslut skall underställas medlemsstaterna för godkännande. Texterna till ändringarna bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*. Ändringarna träder i kraft när samtliga medlemsstater har ratificerat beslutet.

Den nu aktuella ändringen av bilagan innebär dels att EFTA-rådet ges möjlighet att bemyndiga Portugal att för vissa speciellt känsliga livsmedelsindustriprodukter få tillämpa en högre importtull än 20%, dels att slutdatum för tullavvecklingen för vissa varuslag senareläggs med ett år, dvs. t. o. m. den 31 december 1985. Det rör sig om sådana varuslag som Portugal tidigare fått tillstånd att införa importtull på. Rådet bemyndigas, om omständigheterna så kräver, också senarelägga detta datum ytterligare med högst ett år i taget. Det måste då emellertid röra sig om sådana varuslag som har fått tullbeläggas enligt bemyndigande givet före den 1 januari 1986.

Önskemål motsvarande dem som nu har framförts till EFTA-länderna

har även framförts till EG. Något ställningstagande från EG:s sida föreligger ännu inte.

Efter remiss har kommerskollegium avgivit yttrande över de portugisiska önskemålen. Kommerskollegium har berett de viktigaste näringslivsorganisationerna tillfälle att inkomma med synpunkter samt bifogat yttrande från Sveriges Exportråd. En sammanställning över sålunda avgivna yttranden samt vissa underhandssynpunkter från Sveriges Livsmedelsindustriförbund (SLIM) hör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 2*.

4 Föredragandens överväganden

Mitt förslag: Riksdagen bör godkänna den ändring av bilaga G till EFTA-konventionen som EFTA:s råd beslutat. Ändringen gör det formellt möjligt att tillmötesgå de portugisiska önskemålen om en senareläggning av tullavvecklingen och en utvidgad rätt att införa, höja eller återinföra importtullar för vissa livsmedelsindustriprodukter.

Remissinstanserna: Även om tveksamhet uttalats motsätter sig ingen av remissinstanserna de portugisiska önskemålen.

Skälen för mitt förslag: De portugisiska önskemålen har ingående diskuterats i EFTA. Den sakliga prövningen har ännu inte avslutats. Däremot har EFTA:s råd, utan att för den skull föregripa ett ställningstagande i sakfrågan, enats om ändringar i bilaga G som gör det möjligt att tillmötesgå önskemålen. Detta har varit nödvändigt för att klara av den nationella beslutsprocessen i de enskilda EFTA-länderna i tid för att genomföra ändringen den 1 januari 1985 om detta skulle bli aktuellt efter den sakliga prövningen i EFTA.

En senareläggning av tullavvecklingen avser i första hand ett år, dvs. från den 1 januari 1985 till den 1 januari 1986. Detta motiveras av att Portugals anslutningsförhandlingar med EG försenats och att man nu räknar med att Portugal kommer att ansluta sig till EG den 1 januari 1986. Förhandlingarna är emellertid ännu inte avslutade, varför det med säkerhet inte går att säga att anslutningen kommer att ske då. För att undvika en eventuell ytterligare ändring i bilaga G till konventionen som en följd av detta har därför rådet beslutat om ett bemyndigande att, om omständigheterna så kräver, kunna senarelägga slutdatum för tullavvecklingen med högst ett år i taget. En förutsättning för ett dylikt senareläggande är att det endast får avse sådana varuslag som före den 1 januari 1986 kan bli belagda med tull. Detta är förenligt med vad både kommerskollegium och Exportrådet anfört.

Portugal har också begärt att få återinföra tullar på en rad livsmedelsindustriprodukter. Begäran avser både varor som omfattas av EFTA-frihandeln, och varor som inte gör det. De begärda tullsatserna är 60% för vissa varor och 35% för andra. När det gäller sådana varor som ej omfattas av frihandeln kan de begärda tullarna återinföras utan konventionsändring och utan begränsning. Däremot krävs en konventionsändring för frihandelsvarorna, eftersom nuvarande lydelse i bilaga G till konventionen begränsar tullsatserna till högst 20%. Jag är av principiella skäl tveksam till att utöka möjligheterna till att återinföra tullar till den begärda nivån på varor som omfattas av EFTA-frihandeln. Samtidigt kan det emellertid inte uteslutas att EG kommer att tillmötesgå motsvarande önskemål vilket i sin tur kan medföra att även EFTA-länderna måste tillmötesgå önskemålen. Därför föreslår jag en ändring i EFTA-konventionens bilaga G, som gör detta möjligt. Ett tillmötesgående kan dock enligt den överenskomna lydelsen endast bli aktuellt för enstaka livsmedelsindustriprodukter av speciellt känsligt slag. Sverige har inte någon export till Portugal av de aktuella varorna.

Som jag tidigare har anfört återstår den sakliga prövningen av önskemålen. Från svensk sida har begäran framställts om att få ytterligare ekonomisk motivering till stöd för de portugisiska önskemålen. Från portugisisk sida har man förklarat att de nya högre tullarna inte skall påföras varor som är underkastade importavgift. Man har också förklarat att EFTA-varor inte skall behandlas sämre än varor som importeras från EG.

Mot denna bakgrund anser jag att ändringen av bilaga G till EFTA-konventionen bör godkännas.

5 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att godkänna den ändring av bilaga G till EFTA-konventionen som jag här har förordat.

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.

Bilaga 1

Lydelse i engelsk text och svensk översättning av tillägg till bilaga G till EFTA-konventionen enligt beslut nr 8/1984 och 9/1984 av EFTA:s råd.

''6 ter. (a) Notwithstanding the provisions of Article 3 of the Convention and of paragraphs 4 to 6 of this Annex, the Council may authorize Portugal on its request to apply an import duty on particular products. The list of such products shall be established by the Council upon the entry into force of this paragraph. The Council may amend that list. It shall specify for each product the ad valorem duty which may be authorized up to a maximum rate of 20 per cent. In certain cases of processed agricultural products of a particularly sensitive nature, the Council may authorize the application of an ad valorem duty at a higher maximum rate''.

''6 quater. The date of 1st January 1985 set out in paragraphs 6 bis and 6 ter above shall be amended to read 1st January 1986. The Council may, if circumstances so require, amend this date by a maximum period of one year at any one time with regard to products for which prior to 1st January 1986 an authorization to apply duties has been given''.

''6 ter a) Oaktat bestämmelserna i artikel 3 till konventionen och moment 4 till 6 i denna bilaga kan Rådet bemyndiga Portugal på dess begäran tillämpa importtull på enskilda varuslag. Listan över sådana varuslag skall upprättas av Rådet vid ikraftträdandet av detta moment. Rådet kan ändra denna lista. Listan skall för varje varuslag ange de värdetullsatsen upp till högst 20 procent som kan omfattas av bemyndigandet. För enstaka livsmedelsindustriprodukter av speciellt känsligt slag kan rådet bemyndiga tillämpningen av en högre värdetullsats''.

''6 quater. Datomet den 1 januari 1985 som anges i momenten 6 bis och 6 ter ovan skall ändras till den 1 januari 1986. Rådet kan, om omständigheterna så kräver, ändra detta datum med högst ett år i taget vad beträffar varor som före den 1 januari 1986 har bemyndigats bli belagda med tull''.

Remissyttranden

Kommerskollegium uttrycker förståelse för Portugals ekonomiska svårigheter och de problem som inträdet i EG kan medföra för vissa sektorer av den portugisiska industrin samtidigt som man beklagar att Portugal ansett det nödvändigt att begära ytterligare avsteg från frihandeln. Särskilt gäller detta de önskemål som framförts om nya skyddsåtgärder för varor som nu är fria från tull (livsmedelsområdet). Kollegiet menar att man nu inte kan ta ställning till vad som skall gälla efter Portugals utträde ur EFTA och att ett oestergivligt krav från EFTA-ländernas sida bör vara att de inte skall behandlas sämre än EG. Kollegiet finner med hänsyn till den förse- ning som skett i Portugals anslutningsförhandlingar med EG att det är rimligt att EFTA-länderna går med på önskemålet att senarelägga tullav- vecklingen t. o. m. den 31 december 1985. Beträffande tullönskemålen på livsmedelsindustriområdet konstaterar kollegiet att Sverige inte exporterar aktuella varor till Portugal. Likväl framhåller kollegiet att Sverige av principiella skäl bör vara starkt tveksamt till önskemålen såvitt de avser varor som nu omfattas av EFTA-frihandeln. Kollegiet kräver en utförlig- are ekonomisk motivering men konstaterar samtidigt att om EG går med på motsvarande önskemål det kan bli oundvikligt att även EFTA-länderna måste göra det.

Sveriges Exportråd ifrågasätter värdet av en senareläggning av tullav- vecklingen, men anser sig ändå, med hänvisning till att Portugal sannolikt ansluter sig till EG den 1 januari 1986, kunna tillstyrka en senareläggning av tullavvecklingen till den 31 december 1985. Vad beträffar den senaste tidpunkten för tullarnas avskaffande anser Exportrådet att man bör sträva efter att lägga den betydligt tidigare än den 31 december 1992 som är Portugals önskemål.

Sveriges Livsmedelsindustriförbund (SLIM) har under hand uttryckt olust över det portugisiska önskemålet att återinföra tullar på vissa livsme- delsindustriprodukter. Man har därvid påpekat att vissa företag haft för avsikt att bearbeta den portugisiska marknaden.

